

THEDE PALM:

Initierade minnen

Tredje delen av Stig H:son Ericsons memoarer, "Vita havet" (Bonniers), är skrivna med samma stilistiska säkerhet och på samma klara svenska som de två tidigare delarna. I denna avgår författaren som chef för marinen. Han tillträder sin hovtjänst som förste hovmarskalk, vilket vill säga chef för hovförvaltningen, och blir också riksmarskalk, en befattning som en tid stod ledig. Som riksmarskalk hade han det goda förståndet att behålla excellenstiteln, fastän dåvarande statsministern och utrikesministern inte vågat göra det. Han kom att stå kung Gustaf Adolf nära, och det var han som i Helsingborg hade att meddela att den gamle kungen avlidit.

Under sådana omständigheter är det givet, att denna del i stor utsträckning kommit att handla om hovet under kungens senare år och om denne själv. Man får bekräftat hur kung Gustaf Adolf fortsatte att föra ett aktivt liv in i det sista. För amiralen-författaren, som under sin tidigare verksamhet inte haft många anledningar att ägna sig åt arkeologi, måste utgrävningarna i Italien tillsammans med kungen och ibland tillsammans med den lärde riksantikvarien Run-Janne och med munviga studenter ha varit en upplevelse.

Sådant ger nöjsam och uppfriskande läsning. Man föranleds samtidigt att med författaren reflektera över hur nyttigt och väl kungamakten kunde fungera. Författaren är själv alltför grannlaga för att säga något om dem som gjorde sitt bästa för att förstöra denna tillgång i det svenska demokratiska samhället. Den historielöshet, som utmärkte dem och som i dessa dagar framträder utpräglat och banalt hos bärarna av den fortsatta republikanska agitationen, är emellertid självförvållad. Det finns egentligen ingen anledning att av artighet dölja vad man bör tänka om dem.

Boken har emellertid också avsnitt där kungen inte är med. Ett sådant behandlar

författarens engagemang i vissa företagsstyrelser. Det ger viss inblick i något som är rätt litet känt. Det har funnits och finns i Sverige företag – långt flera exempel träffar man på i Storbritannien – som i sina styrelser placerat högre ämbetsmän eller pensionerade sådana. I enstaka fall har det naturligtvis skett för att hjälpa upp otillräckliga pensioner. Men i de flesta fall har dessa män kunnat tillföra företagen ett samlat kapital av administrativt kunnande och dessutom av bildning, vilket man inom företaget känt att man behövt. Eventuellt prat om korruption och intressekonflikter kan man bortse ifrån. Det vill mera till än ett styrelseuppdrag för att förstöra moralen hos en svensk amiral.

Stig H:son Ericson satt med regeringens medgivande under en tid som styrelseordförande i försäkringskoncernen VEGETE. Han avgick i samband med ett misslyckande – det gällde en påtänkt fusion med Städernas Allmänna. Det måste ha varit mycket lärorikt för honom. Han var inte van vid misslyckanden. Därför har han skrivit utförligt om historien. Den hindrade honom i varje fall inte från att bli ledamot av styrelsen för Stockholms Enskilda Bank. Visserligen skedde detta först vid hans avgång som marinchef. Amiralen erbjöds då att bli revisors-suppleant i banken! Han insåg naturligtvis att detta bara var så att säga en piruett som krävdes av en förut icke invigd – alla måste som bekant börja från början. Han gjorde så och leddes snabbt uppför trapporna.

Säkerligen förlorade varken Enskilda Banken eller andra företag på en sådan styrelsemedlem. Numera får ibland ambassadörer plats som "rådgivare" åt olika exportföretag och deras erfarenhet tages därmed tillvara. Alldeles detsamma är inte detta, därför att ansvaret blir ett annat och lägre. Under alla omständigheter är det intressant att genom Stig H:son Ericson bli påmind om en god och förnuftig svensk tradition, som sannolikt är dömd att dö ut.